

Depèn del sentit

En un treball sobre botànica que hom ens encarrega de llegir, trobem el paràgraf següent: «Una gran part de les bones terres d'aquest domini han estat ocupades pels camps de cereals, de manera que fa de mal dir com seria la vegetació que durien en estat natural.»

Una primera consideració d'aquest text ens indueix a introduir-hi una esmena: «...com devia ésser (en lloc de «seria») la vegetació que devien dur (en lloc de «durien») en estat natural.» Però cal mirar-s'hi molt, abans d'esmenar un text escrit per un botànic, perquè es dona la circumstància que els nostres botànics —a diferència dels especialistes d'altres matèries, que massa sovint sembla que se'n desentenguin— solen ésser uns excel·lents coneixedors de l'idioma.

Efectivament, la redacció del paràgraf que hem reproduït es pot considerar correcta del tot i la introducció de les esmenes —de fet, la mateixa dos cops— que hem indicat, no faria sinó alterar-ne el sentit. Vegem, doncs, aquests dos sentits possibles, segons cada formulació gramatical.

En el text transcrit, les formes condicionals seria i durien depenen d'un element de l'oració que podem considerar ambivalent: en estat natural. La interpretació que cal donar-hi és la següent: ...fa de mal dir com seria la vegetació que durien si l'estat de les terres fos encara natural. Es tracta, per tant, d'un fet hipotètic actual.

En canvi, l'esmena suggerida per una primera lectura del text seria adequada segons una altra interpretació del mateix element final del text: ... fa de mal dir com devia ésser la vegetació que devien dur quan l'estat de la terra era natural. Es a dir, si el fet hipotètic fos passat.

Es una incorrecció freqüent indicar una acció probable i preterita per mitjà d'un temps condicional en lloc de fer-ho amb la forma del verb deure més l'infinitiu: «Què tindria, que plorava?» en lloc de Que devia tenir, que plorava? Però abans de fer aquesta esmena —i, de fet, abans de fer-ne cap— cal assegurar-se del significat exacte del que es vol expressar.

ALBERT JANE